

I

M-am hotărât ca pe 29 decembrie s-o omor pe Germaine. Mă gândesc la asta de săptămâni în șir, pentru că, orice s-ar spune, uciderea unei persoane necesită o pregătire în același timp psihologică și materială. Cred că acum am atins starea de spirit, chiar dacă încă n-am ales mijlocul prin care să-mi îndeplinesc actul. De acum e numai o chestiune de detaliu. În această privință practic prefer să-mi las o marjă de manevră și să adaug astfel proiectului meu o doză de improvizație.

Nu, nu caut perfecțiunea, departe de mine ideea asta. În realitate, nu-mi place să tratez cu ușurință ceea ce fac și o crimă nu-mi va schimba modul de a privi lucrurile...

Când citesc faptele diverse în ziarele din orașul nostru, constat că nu este gest mai simplu decât să pui capăt vieții cuiva. E de ajuns să faci rost de o armă oarecare, să-i întinzi o cursă viitoarei victime și, la urmă, să treci la faptă. Poliția și justiția își vor face apoi treaba presupunând motivele făptașului. Ba chiar se întâmplă ca păzitorii legii să-i atribuie geniul unui scelerat, deși fapta lui era de o evidență matematică și n-ar fi necesitat nicio speculație. Trebuie să lucreze și ei, săracii. Pentru asta sunt plătiți și, întrucâtva,

ALAIN MABANCKOU

își câștigă pâinea datorită celor ca noi. Mă întreb ce vor spune despre mine după ce îmi voi fi comis crima. Cel mai rău ar fi ca făcădelegea să treacă neobservată. E limpede că nu iau în calcul ipoteza asta umilitoare. Altfel, la ce mi-ar fi folosit zilele de reflecție în care mintea mi se încâlcea încercând să aleagă arma potrivită pentru viitoarea crimă, încât aproape că ajunseseam în pragul unei crize de nervi?

De fapt, pentru mine, idealul ar fi să beneficiaz de o acoperire mediatică la fel de largă ca aceea de care s-a bucurat idolul meu Angoualima. Din când în când, pentru a aduce un omagiu geniului său, pentru a-l ține la curent cu faptele mele sau numai pentru plăcerea de a-i vorbi, mă duc să ingenunchez în fața mormântului său din cimitirul Morților-care-nu-au-dreptul-la-odihnă. Iar acolo, ca prin vrajă, vă jur, Marele Maestru al crimei se arată dinaintea mea, la fel de carismatic ca pe vremea gloriei lui. Discutăm în intimitatea aceluia loc sinistru, cuib al corbilor și al altor păsări rău prevestitoare...

*

Mă feresc să visez.

Angoualima avea intuiție, crima și banditismul la drumul mare i se potriveau ca o mănușă. Vă puteți imagina pe cineva născut cu un deget în plus la fiecare mână? Nici măcar nu era vorba de acele mici degete suplimentare care se observă la unii indivizi și pe care o

African psycho

operație chirurgicală le-ar corecta cu succes. Erau degete adevărate, la fel de necesare ca și celelalte zece, pe care le putea mișca cu lejeritate și pe care le folosea, fără îndoială, ca să-și scarpine părțile inaccesibile ale corpului, dar și ca să-și satisfacă mai bine impulsurile criminale. Știu că eu nu am asemenea degete suplimentare. Nu fac mare caz de asta.

În realitate, ideea pe care o avem și care ne liniștește este că ucigașul trebuie să posede ceva în plus față de ființa obișnuită. Voi explica în curând de ce, în privința asta, rechizitoriile procurorilor din orașul nostru mă revoltă până-n ziua de azi. Ei cred că le este permis să le facă morală acuzaților, profitând de faptul că, în comparație cu ceilalți magistrați „așezați”, stau cocoșați într-un colț al sălii unde publicul îi remarcă inevitabil. Așa că și-o iau în cap și se lansează în figuri de stil care îi fac să treacă drept cei mai inteligenți din palatul de justiție. Trebuie să-i fi văzut pe oamenii ăștia, cu roba și gesturile lor pe care pesemne că le exersează în fața oglinzii, contând pe privirea aprobatoare a nevestelor lor.

Pe vremea când încă băntuiam prin tribunalele din oraș, constatam clar că procurorii noștri se cred mari scule, niște vedete care își fac apariția ultimele în sala de ședință, pretextând că au uitat un dosar important pentru continuarea cazului din ziua aceea. Își luau atunci un aer grav, așteptau ca președintele Curții să le acorde cuvântul ca să ne joace unul dintre acele numere de cochetărie cărora numai ei le știau secretul..

Nu am nimic special care să-i intereseze pe cei care cred că te naști criminal. Eu spun că teoriile astea-s niște neghiobii! Și mai ce? Când te gândești că sunt oameni care-și petrec existența studiind, analizând îndeaproape toate astea! Altă treabă n-au? Voi începe să cred în așa ceva în ziua când criminalii, cei adevărați, vor preda ei înșiși știința lor. De cele mai multe ori, niște țestoși fără niciun fel de practică criminală ne pisează recitându-ne lucruri pe care le-au învățat din cărți scrise de oameni la fel de mincinoși ca ei!

Să fie clar: nu-mi doresc să fiu mai mare decât Angoulima, nici să-mi grefez degete mici, vreau să fiu apreciat în funcție de rezultatul gestului meu criminal. Cum nu pot egala realizările Marelui Maestru, mi-ar plăcea să fiu măcar considerat fiul său spiritual. Pentru asta, sunt conștient, mai am de lucru: să o omor pe Germaine pe 29 decembrie, adică peste două zile, este doar o etapă spre această încununare...

II

Tot nu înțeleg de ce ultima mea faptă, care datează totuși de numai trei luni, nu a avut ecou în presa națională și în cea din țara vecină. Numai patru rânduri neînsemnate în *Strada moare*¹, un mic săptămânal din cartier. Cele câteva rânduri consacrate infracțiunii mele erau înecate în reclame la săpunuri Monganga și pantofi Fără-Încredere. Și, fiindcă am păstrat bucata de ziar, nu mă pot abține să râd când recitesc:

În timp ce se întorcea de la serviciu, o infirmieră de la spitalul Adolphe-Cissé a căzut victimă unei agresiuni comise de un maniac sexual. O plângere a fost depusă la comisariatul de poliție din cartierul Cine-bea-apă-e-prost.

După această faptă, vă asigur că a doua zi am stat lipit de radio ascultând postul Malul Drept, în speranța că vor prezenta amănunțit faptele, în locul acelei depeșe care, chiar dacă nu eram numit, îmi șifonase orgoliul și mă acoperise de jignire, pe mine, care întotdeauna am

¹ În original, *La Rue meurt*, joc de cuvinte intraductibil bazat pe omofonia cu *le rumeur* („zvonul”) (n. tr.).

ALAIN MABANCKOU

suferit că acțiunile mele sunt puse de fiecare dată pe seama altor infractori din oraș.

Nu s-a spus nimic! În ziua aceea am aflat ce înseamnă tăcerea radio. Am conștientizat că gestul meu nu e demn de un criminal de soiul lui Angoualima, care-și lăsa urma trimițând presei naționale și celei din țara vecină, prin colet recomandat, părțile intime ale victimelor sale.

Idolul meu Angoualima, vă spun, era cu totul altceva. Cum să nu mă gândesc la el? Nu ascund că dispariția lui mă întristase mult pe atunci, mai ales că le convenea poliștilor, care-l căutau de ani de zile. Marele Maestru nu putea să moară așa, ca și cum n-ar fi avut personalitate, și să mă lase orfan. Pe un om care trecea orașul prin foc și sabie să-l vezi nemișcat, cu trupul în voia vântului din larg, în mijlocul unui cerc trasat de el însuși, cine-ar fi crezut? Eram abandonat. Nu mai aveam motiv să trăiesc. Plânseam. Învinovăteam autoritățile, pe locuitorii din Cine-bea-apă-e-prost. În timp ce ici și colo oamenii își exprimau ușurarea, eu urlam că e scandalos. Cu siguranță îl împinseseră pe idolul meu la capătul puterilor. Ca să mă consolez, mi-am zis că această moarte este o șansă pentru mine. Cum nu-l întâlnisem niciodată pe Marele Maestru în timpul vieții, aveam de acum ocazia să-l vizitez la mormânt. Spiritul lui avea să-mi vorbească...

Tot orașul știe că, înainte să se sinucidă, idolul meu Angoualima trimisese presei naționale și celei din țara vecină o casetă audio în care repeta timp de o sută

African psycho

douăzeci de minute: „Mă cac pe societate”, cuvinte pe care le preluase, în hitul lui, grupul muzical cel mai popular din cartier, Frații Acciași-inși-halesc-în-țara-asta-de-căcat.

E adevărat că acest sfârșit surprinsese pe toată lumea. Nimeni n-ar fi bănuț. Era ultimul gest de sfidare făcut de idolul meu. Chiar se căcase pe societate, cum spusese chiar el. Îi înțeleg gestul: nu voia nicidecum să între în legendă căzut în genunchi ca un boxer aflat multă vreme la apogeul artei sale și care este umilit, în toamna carierei, de un challenger necunoscut.

În acest sens, Marele Maestru a știut deci să părăsească ringul înaintea ultimei partide, care ar fi fost prea mult. Astfel îi interpretez eu gestul venerabil. Ce s-a povestit pe urmă nu mă interesează...

*

E ciudat totuși: de fiecare dată când una dintre loviturile mele se soldează cu un fiasco, nu știu ce mă împinge să mă gândesc la idolul meu Angoualima și să mă duc, la primele ore ale dimineții, la mormântul său din cimitirul Morților-care-nu-au-dreptul-la-odihnă ca să-i vorbesc, ca să-l astut certându-mă, făcându-mă imbecil, idiot sau prăpădit. Iar eu încuviințez, mă abandonez fascinației pe care o exercită asupra mea, încasez insultele ca pe un semn al afecțiunii pe care numai el mi-o poate arăta. Or, ajunge să mă conving că n-are rost să mă compar cu el, nici să sper cu orice preț că voi primi

ALAIN MABANCKOU

aprobarea lui de maestru al crimei pentru ca de acum să lucrez cu deplină independență spirituală. Fiecare cu modul lui de acțiune și cu personalitatea lui. Am încercat să merg în sensul ăsta. Nu-i chiar atât de simplu.

De ce l-am luat pe Angoualima ca model și nu pe alt bandit din orașul nostru? Până la urmă am găsit o explicație. De fapt, pe când încă eram doar un adolescent cu picioare scheletice și băteam străzile lipicioase din cartierul Cine-bea-apă-e-prost, bătând mingea de cârpe alături de alți puști de seama mea, auzeam deja despre Angoualima și mă recunoșteam în fiecare gest al lui defăimat de întreaga țară. Simțeam admirație pentru el. Într-un fel, mi-o luase înainte în existența pe care o visam. Ca să nu-mi pierd speranța, mă convingeam că-i semăn, că destinul lui și al meu au aceleași curbe și că până la urmă voi urca încetul cu încetul treptele, până voi merita în sfârșit laurii pe capul meu în formă de cărămidă dreptunghiulară.

Da, îi semănam. Nu fizic, ci prin gustul solitudinii pe care-l cultiva și prin faptul că nici pe el nu-l recunoscuseră părinții și-l abandonaseră la o mare răscruce a vieții, de unde bietul copilăș nu știa încotro s-o apuce...

Când îi auzeam pe cei mari povestind viața lui Angoualima, îmi dădeam seama deodată că nu-mi cunoscusem părinții. La fel ca idolul meu, fugisem din majoritatea familiilor în care statul mă plasa cu forța. Mi se spunea „copil adunat”, ca și copiilor cu care băteam mingea de cârpe în spatele gării din Cine-bea-apă-e-

African psycho

prost. Țin minte pământul roșu, cioburile și gunoaiile pe care locuitorii veneau să le arunce în jurul terenului. Noi eram în mijlocul acestor mizerii, veseli și nepăsători, goi până la brâu, alergând ca niște smintiți după un ghemotoc de cârpe până se înnopta.

Eram „copii adunați” pentru că pe vremea aia multe mame, după o sarcină nedorită, așteptau ziua nașterii ca să o șteargă pe furiș de la maternitate și să lase starului grija de a se ocupa de progenitura lor.

Pe femeia care mă adusese pe lume mi-am imaginat-o întotdeauna alergând îmbrăcată cu un *pagne*¹ îmbibat în lichid amniotic. Nu știu de ce mă agăț de imaginea asta morbidă, dar cred că, dacă aș putea să omor toate femeile de pe pământ, aș începe cu mama, numai să mi-o arate cineva, chiar și acum. I-aș smulge inima de piatră, aș frige-o în cuptorul din atelierul meu și aș mânca-o cu cartofi dulci lingându-mă pe degete lângă restul corpului ei în putrefacție...

La fel ca Angoulima, detestam ideea de a trăi în familiile de plasament care, cu tot elanul lor filantropic, îl priveau pe „copilul adunat” ca pe un animal găsit pe stradă și cărui-i dai lapte așteptând ca proprietarii să vină să-l reclame. Reușeam întotdeauna să scap din acele fortărețe și Dumnezeu știe câte m-au găzduit. De altfel, în perioada aia aveam să săvârșesc prima mea faptă periculoasă, mai mult pentru a mă apăra, fiindcă eram încolțit...

¹ Piesă de îmbrăcăminte specifică Africii de Vest, formată dintr-o singură bucată de pânză imprimată (n. tr.).

ALAIN MABANCKOU

Și acum mă văd în zina aia.

Locuiam în centrul orașului, la o familie de funcționari foarte cultivați care mă aleseseră, se lăudau ei, după o selecție riguroasă printre vreo sută de „copii adunați”, pentru că aveam cea mai mare nevoie să se ocupe cineva de mine, de vreme ce voiam mereu să fug.

Am rămas un an la oamenii aceia manierați. Îmi întindeau capcane ca să-mi măsoare gradul de inteligență. Apoi, cu oftături de ușurare, constatau că nu uit noțiunile pe care le învățasem cu câteva zile în urmă. Voiau să-mi inculce totul în foarte puțin timp: cum să stau la masă, cum să răspund unui om mare, cum să strănut, să râgâi sau să casc, cum să fac pipi fără să se audă curgerea urinei în bazin, cum să-mi rețin părțile, la ce oră trebuie să mă culc, cum să citesc în tăcere și fără să-mi plimb degetul pe rândurile paginii. Mă puneau să port haine incomode din tergal vechi, cu căptușeală de mătase, când erau peste patruzeci de grade la umbră! Îmbrăcămintea mi-o cosea cel mai bun croitor din zonă. Ce mai haine! Nasturii, mari ca niște monede, îmi ajungeau până la bărbie. În plin soare, mă sufocam și transpiram cu broboane mari. Pare-se că în ochii lor eram prezentabil. Că nu mai semănam cu țâncii de pe stradă, cu șorturile lor găurite, care puteau ca niște câini răioși. Eram un copil distins, curat și care avea șansa să urmeze o educație. În fond, eram cu adevărat fericit? Mă simțeam în largul meu împopoțonat în hainele alea nepotrivite cu firea mea de puștan turbulent?